

שלחו להדפסה

גודל פונט

פנאי 2015

נאוה סמל: "ילדים רואים הכל"

סמל, הסופרת והמחזאית, מעבירה את "ילדת הפעמון" שלה מהבמה לספרות ולא מפחדת להתעסק במה שקשה

מאיה נחום שחל

08:38, 23.08.15

"כשההצגה ירדה פתאום ראיתי כמה התיאטרון נדיף, ורציתי להעביר את הסיפור לספר. זה לא היה פשוט. ההוצאות הממוסדות פחדו מהפרייקט", אומרת הסופרת והמחזאית נאוה סמל בראיון ל"כלכליסט" לרגל צאת ספרה החדש, "ילדת הפעמון".

סמל כתבה יותר מ-25 ספרים ומחזות לילדים ולמבוגרים ובהם "צחוק של עכברוש", "ראש עקום", "חתונה אוסטרלית" ו"הילד מאחורי העיניים". חלק מספריה עובדו לתיאטרון ולאופרה, ואילו "ילדת הפעמון", שיוצא לאור בימים באלה בהוצאת דני ספרים, עבר תהליך הפוך, של עיבוד מהבמה.

זהו סיפורה של קוני, בתו של שגריר ישראל בסין, שמתרחש כולו במטוס בדרך לשם. קוני נתקלת באגדה סינית עתיקה על חרש פעמונים שמצטווה לצקת פעמון שיפיק את הצליל המושלם. הספר מערבב בין עולמות המציאות והפנטזיה, וקוני הופכת לדמות מרכזית בשניהם.

ספרים במקום דרכון

אגדות ומעשיות הן אהבה גדולה של סמל עוד מילדות. "כילדה לא נסענו לחו"ל והדרכון שלי לעולם היה הספרים. הספר החדש עוסק בנושאים שמאוד מעניינים אותי, הזהות הישראלית ואיך היא מתעמתת עם זהויות אחרות, הצלקת של אבל ואובדן שמלווה את החיים. אחרי שההצגה עלתה אנשים אמרו לי: 'לא פלא שאת האגדה הזאת זכרת כל כך טוב. זרקו שם ילד לאש, זו הצגת שואה'".

העיסוק באבל ואובדן מגיע מהילדות. "אמי איבדה משפחה בשואה והיתה תחושה של אבל בבית. קוני מתבצרת באבל שלה על אמה ולא רואה שאביה אבל כמוה. היא אומרת, 'אני לא רוצה לטוס מפה כי אני לא רוצה להשאיר את אמא לבד'. כל הסיפור מתרחש בתוך קפסולה, שהיא בין עולמות ובין זמנים וגם בין חיים ומוות".

אחד הנושאים בספר הוא קולו של האמן היחיד מול מי שדורש קול אחיד. "מאוד עוצב לי שזה נהיה רלבנטי, אבל במקום המתחכך הזה בין האמן לשלטון נוצרות חשיבה חדשה ויצירות חדשות", אומרת סמל. "בעולם האמנות יש תמיד מישהו שרוצה לכבות אותך כשאתה לא אומר דברים נעימים, רוצה שתעשה לו פוצי מוצי בגב, בעיקר אם הוא משלם על זה".

בתום מסע חיפושים אחר מאייר שמכיר את התרבות הסינית מקרוב הגיעה סמל אל זגני אורמוט-דורבין שנולדה וגדלה בהונג קונג, עולה חדשה מקנדה. "מאוד לא רציתי ליפול לקלישאה ה'דיסנית', וגם היה לי מאוד חשוב לספק עבודה לעולה חדשה", היא אומרת.

הרבה מהגיבורים שלך הם ילדים

"המבט של ילד על עולם המבוגרים מדויק מאוד. הוא רואה כל מה שהמבוגרים רוצים

להסתיר, רק לא מפרש את זה נכון. אני באה מעולם שבו הדירו את הילדים משני נושאים, אהבה ומוות, ואלה שני הנושאים שילד הכי רואה. כשסבא שלי נפטר, אמא שלי התאבלה עליו בשביל כל מה שאיבדה בשואה. אותי הוציאו מהבית לשבוע כדי שלא אדע מכלום - וברור שידעתי".

שונאת פרמיירות וגאלות

זוהי אחת השנים העמוסות והפוריות של סמל. בימים אלה היא כותבת את סיפורם המרתק של סבה וסבתה, ולקראת החגים עתיד לצאת ספרה "מזמור לתנ"ך" - מחזור שירי תנ"ך קברטי בחריזה. ב-9 בספטמבר תעלה באנסמבל עתים ההצגה "בחזרה לאישראל", מעין המשך לספרה "אישראל", שבו הקימה מדינת יהודים חלופית באמריקה ליד מפלי הניאגרה. הספר מבוסס על אפיזודה היסטורית אמיתית מ-1825, שבה ניסה יהודי אמריקאי להקים את מדינת "אררט" ליהודים.

אף שהיא נשואה למנכ"ל תיאטרון הקאמרי נעם סמל, היא מתרחקת מפרמיירות וגאלות. "זה מעיק עליי, אני מגיעה מתוך חרדה לאנשים שנמצאים על הבמה. אני כל כך מזדהה עם המתח שלהם, ויוצא שאני עושה בייביסיטר על ההצגה במקום ליהנות ממנה".

בבית את מעבירה ביקורת?

"הו, הו... נעם יגיד שהוא חי עם האופוזיציה הכי קשה. אני שותה לו את הדם, לא חוסכת ממנו כלום. אין לו דקה מנוחה".